

WŚCIEKLIZNA

Każdej ranie kłusanej towarzyszy ból, zakażenie oraz mniej lub bardziej intensywne krwawienie. Wygląd rany zależy od budowy uzębienia i wielkości szczęki zwierzęcia, które pogryzło poszkodowanego. Rana zadana ostrymi zębami kota, wiewiórki chomika lub małego psa może przypominać ranę kłutą. Lisy i duże psy pozostawiają rany przypominające ranę szarpaną z ubytkiem tkanki. Pogryzienia ostrymi siekaczami są podobne do ran ciętych, natomiast rany po ugryzieniu konia przypominają ranę miażdżoną.

Przed udzieleniem POMOCY w każdym przypadku należy:

- usunąć poszkodowanego z obszaru zagrożenia,
- obficie przemyć ranę wodą z mydłem (najlepiej szarym) przez 20-30 minut (woda utleniona, rywanol lub nadmanganian potasu) **NIE WOLNO STOSOWAĆ JODYNY ANI SPIRYTUSU** (koagulacja białek),
- opatrunek jałowy,
- przewóz rannego do szpitala lub w inny sposób zapewnić fachową pomoc medyczną. **NIE OLNO UNOSIĆ KOŃCZYN POSZKODOWANEGO PRZY OPATRYWANIU RAN KŁASANYCH!!!**,
- zanotować czas od zdarzenia i rodzaj zranienia.

Ugryzienia zwierząt

W razie pogryzienia przez psa, kota, konia lub inne zwierzę, zasięgnij porady lekarza, ponieważ bez szybkiej interwencji większość ran może ulec zakażeniu. Potrzebny bywa zastrzyk przeciwtężcowy i/lub założenie szwów.

Jeśli zostaniesz ukąszony przez zwierzę dziko żyjące, niezwłocznie zasięgnij porady lekarza. Może zaistnieć konieczność zastosowania zastrzyków przeciw wściekliznie.

Charakterystyka wirusa wścieklizny

Wścieklizna (lyssa) jest ostrą chorobą wirusową o niemalże światowym zasięgu. Atakuje system nerwowy (mózg i rdzeń kręgowy) ssaków, w tym także ludzi. Wirus obecny jest w płynie rdzeniowym chorych zwierząt, a w końcowym stadium choroby - w ślinie. W przeciwieństwie do innych wirusów, nigdy nie pojawia się w krwi, moczu czy stolcu (a w każdym razie nie jest to udokumentowane). Nie leczona, wścieklizna prawie zawsze prowadzi do śmierci. Teoretycznie wszystkie ssaki mogą zachorować i stać się roznośicielami choroby, najczęściej są to jednak nietoperze, lisy i inne zwierzęta leśne, a także psy i koty. Ptaki, gady i ryby nie chorują na wściekliznę.

W jaki sposób dochodzi do zakażenia?

Ponieważ wirus powodujący wściekliznę znajduje się w ślinie, najczęściej do zakażenia dochodzi wskutek ugryzienia przez zainfekowane zwierzę, a także poprzez kontakt z jego śliną, gdy kontakt ten następuje w miejscu skaleczenia, zadrapania lub jeśli ślina chorego zwierzęcia dostanie się do naturalnych otworów ludzkiego ciała np. do nosa lub oczu. Zadrapanie przez zwierzę również może być przyczyną zakażenia, jeśli wcześniej lizało ono swoje łapy, nie jest to jednak całkowicie udowodnione. Wirus wścieklizny przechodzi ze śliny wściekłego zwierzęcia do mięśni jego ofiary. Poprzez tkankę nerwową wędruje

do mózgu, gdzie rozmnaża się, a następnie tą samą drogą (tkanka nerwowa) przedostaje się do śliny, gdzie gotów jest ponownie zarażać.

Co robić, aby uchronić się przed zakażeniem?

Aby ograniczyć ryzyko zakażenia, należy przestrzegać kilku prostych zasad:

- Dzikie zwierzęta obserwować wyłącznie z oddali,
- Nie karmić obcych zwierząt,
- Nie głaskać ich i nie dotykać, bez względu na to, jak bardzo wydają się nam przyjazne,
- Regularnie szczepić zwierzęta domowe,
- Nie pozwalać psom i kotom biegać samotnie,
- Jeżeli zwierzę domowe wróci do domu pogryzione (zakrwawione), natychmiast udać się do weterynarza,
- Nie pozostawiać psa uwiązanego na podwórzu - jeśli zaatakuje go chore zwierzę, nie będzie mógł uciec,
- Unikać dziwnie zachowujących się zwierząt - zarówno domowych, jak i dzikich. Ponieważ wścieklizna może być zaraźliwa, zanim jeszcze wystąpią jakiegokolwiek objawy, najlepiej w ogóle unikać kontaktów ze zwierzętami - zarówno dzikimi, jak i samotnie wałęsającymi się psami i kotami;
- Nie próbować chwycić na własną rękę podejrzanie wyglądających zwierząt. Jeżeli podejrzewamy, że zwierzę może być wściekłe - powiadamy odpowiednie instytucje,
- Nauczyć dzieci, aby przestrzegały tych zasad.

Objawy wścieklizny u zwierząt

Istnieją dwie formy wścieklizny: "agresywna" i "spokojna". Odmiana agresywna zwykle atakuje mózg i powoduje takie objawy, jak:

- Podniecenie, niepokój,
- Agresywne zachowanie (zwierzęta domowe wykazują wyraźny wzrost agresywności), najpierw w stosunku do obcych, następnie do wszystkich, nie rozpoznają domowników,
- "Dzikie" spojrzenie,
- Zwierzę może gryźć prawdziwe lub wyimaginowane objekty, a także samo siebie,
- Brak wrażliwości na ból.

Wścieklizna "spokojna" zwykle atakuje rdzeń kręgowy i powoduje takie objawy, jak:

- Chwiejny krok, brak koordynacji ruchowej,
- Niemożność uniesienia głowy i / lub wydania dźwięku,
- ponieważ szyja i mięśnie gardła są sparaliżowane,
- Wrażenie duszenia się,
- Dzikie zwierzęta wydają się przyjazne, uległe, oswojone,
- Dzikie zwierzęta prowadzące nocny tryb życia, widywane są w dzień.

Objawy wścieklizny u ludzi

Szacuje się, że każdego roku z powodu wścieklizny umiera na świecie 40 000 - 100 000 osób, z czego większość w krajach subtropikalnych i tropikalnych. W krajach wysoko

rozwinętych przypadki te są sporadyczne, np. w USA w 1990 roku z powodu wścieklizny zmarła jedna osoba, w 1991 dwie, w 1992 jedna, w 1993 trzy, w 1994 sześć i cztery osoby w 1995. Jak dotąd nie istnieją żadne testy, które mogłyby wykryć w organizmie człowieka obecność wirusa tuż po jego wniknięciu. Kiedy jednak pojawią się pierwsze objawy choroby, jest już za późno na leczenie. Można jedynie łagodzić cierpienie chorego. **Do objawów wścieklizny u ludzi należą:**

- Pieczenie lub swędzenie w miejscu ukąszenia,
- Gorączka,
- Silny ból głowy,
- Brak apetytu,
- Nadpobudliwość, nerwowość,
- Wodowstręt spowodowany trudnościami z przełykaniem,
- Konwulsje i halucynacje dezorientacja paraliż.